

koristila, nego se je nastavilo takvim uništavanjem sitnih šarana na sve moguće načine. Ostali seljaci, videći što čine profesionalni ribari, članovi Ribarske zadruge, koji su u svom radu uključeni u plan i obvezani ugovorom o predaji ribe državnom otkupnom poduzeću, zavedeni ovakvim primjerima priključili su se tom gnusnom poslu i također hvatati ribu košarama, bacnjima i ostalim »popularnim« sredstvima. Eto djelovanja lošeg primjera.

A sada dolazi nešto što je još poraznije. Dana 15. XII. 1948. razbili su profesionalni ribari iz Dalja led na ritu zvan »Prkos«, koji imade na iskorištenje daljska Ribarska zadruga, te su izvukli 500 kg šaranaca od 6 do 10 komada u jedan kilogram, dakle težine 10 do 16 dkg po komadu. U toj priljavi raditi sudjelovali su: Jelić Doko, Kemenj Joco, Matin Ivan, Hajk Pavle, Jelić Savo, Matišić Joško, Antunović Javo, Jelić Nikola, Pavošević Mato i Kemenj Josip st., svi članovi Ribarske zadruge iz Dalja. Pomenuti količinu ribe prodali su: mjesnoj ciglani 50 kg, te Poljoprivrednoj zadruzi u Dalju 450 kg. Zadruga prodavala je tu ribu dalje potrošačima u mjestu na očigled mjesnih vlasti, i... nikome ništa.

Ako sada samo malo uđemo u analizu ovakvih pojava, vidjet ćemo, kakva je ogromna šteta učinjena našoj prehrambenoj privredi, koliko je našim trudbenicima, koji daju sve od sebe za izvršenje našeg petogodišnjeg plana, oteto iz usta mesnate hrane. Uzet ćemo prosjek 6 komada u kg, što znači, da je ulovljenih 500 kg predstavljalo oko 3000 komada šaranaca ispod mjere, a koji bi do godine dali najmanje 3.000 kg ribe za potrošnju. Dakle je gubitak od 2.500 kg, a uzimajući u obzir da i onih 500 kg nije bilo prikladno za normalnu ishranu, to je gubitak zapravo 3.000 kg. Ovaj je slučaj prijavljen javnom tužilstvu u Osijeku, a pomenuti štetočine imat će uskoro prilike da odgovaraju pred našim vlastima za svoj nesavjesni i štetni rad.

Isto tako postoji jedna grupa pod rukovodstvom Ignje Beka iz Erduta, koja hara u erdutskom ritu i puštoši šaranski mlađ u tamošnjim vodama. Tako je 30. I. 1949. ta grupa hvatala šaranski mlađ u pomenutom erdutskom ritu i izlovila oko 70 kg mlađa. Akteri tog posla bili su: Bek Ignja, Babel Franjo, Babel Jozo, Tešanac Pišta, i Tešanac Karčika, svi iz Erduta, te Lučan iz Dalja. I protiv te grupe podnešena je prijava odsjeku unutrašnjih poslova u Osijeku, pa će i oni biti privedeni zasluženju kazni. Napominjemo, da se ta grupa kroz cijelu godinu 1948. bavila tim prijavim poslom. Isprika, da bi ta riba uginula ispod leđa, upravo je smiješna, pa prema tome čak i otegotna okolnost za njih same, to više što je dužnost svakog ispravnog građanina i rodoljuba ukoliko opazi, da bi uslijed kakve bilo nezgode općenarodna imovina mogla trpjeti kakvu štetu, da tu imovinu spašava ili barem da upozori organe narodne vlasti ili druge nadležne faktore, na štetu, koja bi mogla nastati u takvu

slučaju, bez obzira bio on ribar ili ne. Konkretno, kada bi zaista ta opasnost postojala, trebalo je šarančice spašavati i prenijeti u živu vodu. Ako se pak takvim poslom bave čak i profesionalni ribari, što je u ovom slučaju i ustanovljeno, a za koje je gore pomenuto spašavanje čak i najviši zakon, onda se to kvalificira kao otvoren zločin prema našoj narodnoj zajednici i svijesno uništavanje opće narodne imovine. Takvi se elementi moraju ukloniti s naših voda, takvi ne smiju biti ribari, jer krnje ugled svih poštenih savjesnih ribara.

Iznio sam ovo nekoliko slučajeva haraćenja po našim nizinskim vodama, koji su činjenično uglavljivi i za koje će počinitelji biti primjerno kažnjeni. Ali nažalost, toga imade vrlo mnogo duž Dunava i Drave kao i ostalih naših rijeka. A spriječiti se to može. U prvome redu trebaju mjesni NO-i i organi narodne milicije posvetiti tome pitanju naročitu pažnju i takve štetočine, koji su po svom zanatu poznati u svakom selu, jer se tim poslom bave od vajkada i na očigled pučanstvu, kontrolirati, a jednako budno paziti na njihovo kretanje. Pregledavanjem njihovih stanova treba ustanoviti, kakav oni ribarski alat imaju, čijom dozvolom i u kakvu svrhu. Svaki takav imade redovno i svoj vlastiti čamac, koji je obično neregistriran. Te čamce treba zaplijeniti. Kažnjavanje ribokradica mora se provesti s istom skrupuloznošću kao i gleče svakog drugog prekršaja koji je počinjen iz koristoljublja, a pogotovo kad on ide na štetu opće narodne imovine. Samo na taj način učinit ćemo kraj haranju i uništavanju ogromnih količina ribe i ribljeg mlađa. Kao primjer pravilnog kažnjavanja takvih štetočina ističemo odsjek unutrašnjih poslova pri KNO u Osijeku, koji je tom pitanju posvetio punu pažnju i dosada kažnjavao svaki slučaj krađe ribe, koji je konkretno dokazan. U istom redu ističemo i odsjek unutrašnjih poslova pri KNO-u Belom Manastiru, koji također kažnjava takve štetočine. Ako tako pravilno budu postavili stvar svi upravni odsjeci naših Kotareva, mi ćemo u ovoj godini učiniti kraj tome štetočinstvu na našim vodama i tako osigurati daleko veću količinu ribljeg mesa našim industrijem trudbenicima i ostalom građanstvu, jer ćemo biti u mogućnosti daleko veće količine ribe baciti na tržište i tako u znatnoj mjeri očuvati naš i onako oštećeni stočni fond. Ulazeći u treću godinu naše planske proizvodnje postavili smo sebi za zadatak učiniti svim raspoloživim sredstvima red na našim nizinskim vodama i vršiti najpompniju kontrolu nad ribarenjem, dubokog uvjerenja, da time dajemo svoj prilog što bržem podizanju životnog standarda naših naroda i što bržem ostvarenju bolje i sretnije naše i budućih generacija. To je konačno i naša dužnost u izgradnji socijalizma u našoj zemlji i naš dug našoj Partiji i drugu Titu.

Josip Klajn (Osijek)

Savjetovanje kod Glavne direkcije za slatkovodno ribarstvo

U prostorijama Glavne Direkcije za slatkovodno ribarstvo održana je od 24. do 26. II. o. g. savjetovanje rukovodilaca poduzeća Glavne Direkcije za slatkovodno ribarstvo. Svrha toga sastanka bila je ta, da se opširnom raspravom izvrši pregled obavijenog rada u 1948. god., te da se ustanove smjernice za rad u 1949. god. Tokom

savjetovanja bilo je, razumije se, dosta prilike za ispitivanje svih većih ili manjih problema u radu pojedinih poduzeća.

Nakon uvodnih riječi druga glavnog direktora Livojevića, koji je sve prisutne direktore poduzeća i šefove pojedinih odsjeka same Glavne Direkcije pozvao na

stvarno iznašanje svih pitanja i potreba, prešao se na referate direktora i šefova. Podnijeli su svoje izvještaje i osvrte ing. Fijan kao direktor proizvodnog sektora Glavne Direkcije, ing. Karađiatić kao direktor komercijalnog sektora, čiji je referat bio naročito posvećen pitanjima snabdijevanja materijalom, drug. Trinajstić kao direktor planskog sektora, koji je govorio o kapitalnoj izgradnji i planskoj evidenciji, te o financijskom planiranju i upotrebi investicionih kredita, zatim drug. Pažur umjesto službeno odsutnog drug. Božića o pitanjima financijske administracije i knjigovodstva; nadalje tajnik i pravni referent drug. Eisen o aktuelnim pravnim pitanjima u poslovajnu poduzeća, drugarica Škorić kao personalni referent o pitanjima svoga resora, te drug. Paviša kao šef saobraćajnog odsjeka o važnim transportnim problemima.

Nakon svakoga referata vođena je temeljita rasprava

o predmetu referata i svim odnosnim pojedinostima. Utvrđene su smjernice budućeg rada i stvoreni potrebni zaključci.

26. II. prisustvovao je jednom čijelu savjetovanja i Ministar ribarstva NRH, drug. Vice Buljan, koji je u kratkom značajnom izlaganju učesnicima savjetovanja skrenuo pažnju na niz važnih momenata, te izrazio svoje zadovoljstvo sa radom poduzeća.

Savjetovanje posjetio je i načelnik personalnog odjela Ministarstva ribarstva drug. Maksim Mijat, koji je tom prilikom također se dotakao stanovitih aktuelnih pitanja.

Savjetovanje je stajalo u znaku radnog poleta i činjenice, da su svi odgovorni drugovi svijesni važnosti svojih zadataka, i to što se tiče stručne strane, a i u pogledu duha, kojim treba da bude sav njihov rad prožet, to jest duha socijalističke izgradnje.

Kako možemo osigurati dovoljan broj rasplodne ribe salmonida?

Danas sva pastrvska ribogojilišta u NRH oskudijevaju na dovoljnoj množini i dobrom rasplodnom materijalu salmonida, jer je u minulom ratu okrutni okupator razrušio manje ili više sva tada postojeća ribogojilišta i uništio i posljednju ribu-maticu ne samo u ribnjacima i drugim spremištima tih ribogojilišta, već i u mnogim otvorenim visinskim vodama, naročito onim, koje su bile pristupačne, te u kojima je mogao sa uspjehom upotrebiti sva svoja raspoloživa sredstva — eksploziv, električnu struju i drugo — za uništavanje plemenite ribe u tim vodama. Po oslobođenju, pristupilo se je odmah popravcima ratom razrušenih te izgradnji novih ribogojilišta tako, da danas u našoj Republici postoji 6 pastrvskih ribogojilišta, od kojih neka još nisu sasvim dovršena, ali u glavnome imaju svoja mrijestilišta sa ukupnim kapacitetom od oko 6.000.000 komada ikre. U tim mrijestilištima omogućen je uzgoj oplodene ikre odnosno pastrvskog mlađa za napučivanje pastrvskih voda, što je konačno glavni zadatak pastrvskih ribogojilišta, a neka od njih kao Vitunji, i Brusani, imaju uređene ribnjake za uzgoj konzumne pastrve. Osposobljenjem naših pastrvskih ribogojilišta za uzgoj oplodene ikre, odnosno mlađa-nasada, riješeno je glavno i osnovno pitanje za unapređenje našeg slatkovodnog ribarstva u visinskim otvorenim vodama. Naš je zadatak, da na tim ribogojilištima iskoristimo do najveće mjere sav danas postojeći uređaj: mrijestilišta, bazene, ribnjake i t. d., a to će biti moguće samo onda, kad osiguramo dobar rasplodni materijal u dovoljnoj množini. Taj zadatak nije tako lak i jednostavan, jer su mnoge naše tekućice, inače odlične pastrvske vode, sasvim opustošene i u njima je danas teško uloviti jednu odraslu za rasplod sposobnu maticu. Ali dobro organiziranim, sistematskim i planskim radom rukovodca naših ribogojilišta, bit će i taj zadatak u najskorijem vremenu povoljno riješen.

Postoji više mogućnosti i načina, koji se provodaju u praksi za dobivanje rasplodne ribe. Pojedina ribogojilišta prema svojim prilikama primijenit će onaj način, koji će im u najkraćem vremenu, najlakše i najjeftinije osigurati dovoljnu množinu i dobar rasplodni materijal. Da se blagovremeno može osigurati, taj materijal, mora se unaprijed znati, kolika je njegova potreba za dotično mrijestilište, a to ćemo izračunati tako, da ukupnu površinu ležnica za ikru pretvorenu u cm^2 pomnožimo za potočnu pastrvu, sa 4, a za kalifornijsku sa 6, t. j. sa brojem ikre

koja se može smjestiti na 1 cm^2 ležnica. Kad je to poznato, lako je ustanoviti potrebu matične ribe, znajući, da 1 kg žive vage ženke potočne pastrve daje prosječno 1.500 komada, a kalifornijske 2.000 komada ikre. Na primjer:

Mrijestilište iznosi $50 \times 30 \times 80 = 120.000 \text{ cm}^3$ U tim ležnicama moguće je smjestiti za uzgoj:

a) $120.000 \times 4 = 480.000$ komada ikre potočne pastrve.

b) $120.000 \times 6 = 720.000$ komada ikre kalifornijske pastrve.

Za tu množinu ikre potrebna težina odnosno matica — ženki iznaša:

a) za potočnu pastrvu: $480.000 : 1.500 = 320$ kg ili 320 komada prosječne težine od 1 kg po komadu,

b) za kalifornijsku: $720.000 : 2.000 = 370$ kg odnosno 370 komada ako je prosječna težina 1 kg po komadu.

Navedenim primjerom izračunat je potreban broj ženki podrazumijevajući, da su one između 4—8 godina starosti, t. j. kad ženka daje maksimum ikre i najbolju ikru. U praksi se međutim preporučuje povećati taj broj za 10—15%, jer redovito kod mrijestjenja, stanoviti postotak matica otpada na bolesne, ozleđene, jalove, stare i t. d. Od ukupne težine ženki sa povećanjem od 10—15%, uzima se 30—35% mužjaka, što bi prema navedenom primjeru iznosilo za potočnu pastrvu okruglo 140, a za kalifornijsku 160 kg mužjaka. Ovaj razmjer t. j. 1 : 3 odnosi se samo na težinu, a nikako ne i na broj, jer se mužjaci za rasplod uzimaju lakši odnosno mlađi — najviše do 5 godina starosti. Mužjake starije od 5 godina treba iz rasploda izlučivati i zamjenjivati mlađim.

Osigurati potrebnu množinu matica salmonida moguće je na ova 3 načina:

I. Loviti u otvorenim vodama odrasle i za rasplod sposobne matice u doba sama mrijesta, matice izmrijestiti i izmrijestene vraćati natrag u vodu. Ovaj način imađe svojih prečnosti, ali i manjkavosti. Prednosti su te:

1. Što ribogojilište ne mora imati posebne ribnjake za držanje matične ribe,

2. što otpadaju svi troškovi oko hranjenja i držanja matica i

3. što je ikra od ženki, koje žive slobodno u otvorenim vodama i hrane se isključivo prirodnom hranom,